

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:874

av **Hillevi Larsson m.fl. (S)**

Möjlighet till plats på särskilt boende för äldre

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjlighet till plats på särskilt boende för äldre och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Många äldre vill bo kvar hemma så länge som möjligt. Stöd i hemmet i form av hemtjänst och tekniska lösningar är viktigt för att de ska kunna bo kvar.

”Kvarboendeprincipen” är utmärkt för dem som vill bo kvar hemma och får hjälp att göra det. Samtidigt finns det äldre som känner sig oroliga och otrygga i sitt hem. Under 2000-talet har över 30 000 platser på äldreboenden försvunnit, det motsvarar en fjärdedel av alla platser. Under denna tid har antalet äldre ökat. Genomsnittstiden på särskilt boende har minskat eftersom de som kommer in numera är äldre och i sämre form.

Mottagare av hemtjänst får i genomsnitt 70 timmars mindre hjälptid i månaden jämfört med vårdtagare på boenden, vilket har lett till att pressen på anhöriga har ökat. Personaltätheten inom äldreomsorgen har minskat och 140 000 anhöriga har gått ner i arbetstid eller slutat arbeta helt för att vårda närstående. En majoritet av anhängvårdarna är kvinnor. Förutom att de får sämre lön och pension riskerar anhängvårdare som drar ett alltför tungt lass att själva bli sjukskrivna.

Åtskilliga äldre upplever problem med att få plats på ett särskilt boende. Svårigheter att klara vardagens sysslor, oro och otrygghet räcker ofta inte som skäl. Varken vid ansökan till kommunen eller vid överklagande hos förvaltningsrätten. Det krävs ofta multisjukdom eller demenssjukdom för att få en plats. Ett problem är de olika bedömningar som olika kommuner gör av hur illa därän man behöver vara för att beviljas plats på äldreboende. Plats- och personalbrist ökar risken för alltför strikta bedömningar i kommunerna. Det är också skillnader mellan kommunerna vad gäller tillgång till senior-/trygghetsboenden och boendekostnaden. Tillgången till

trygghetslarm, träffpunkter, kultur och insatser från civilsamhället varierar också. Detsamma gäller förebyggande arbete för att förhindra fallolyckor med mera. Med åldern minskar ofta orken och man tillbringar alltmer tid i bostaden. Ju äldre man blir desto mer ensam blir man när familjemedlemmar och goda vänner går bort. Läkaren Yngve Gustavsson menar att alltfler äldre riskerar att bli deprimerade i sin isolering. Alla vill inte bo kvar hemma när de inte klarar sig själva och känner sig otrygga.

Regeringen har tillfört pengar till kommunerna för att öka personalbemanningen i äldreomsorgen och höja kompetensen. Det finns också stöd för nyproduktion och ombyggnad av boenden. En stor insats har gjorts för att skapa en nationell kvalitetsplan för äldreomsorgen och där tas även frågan om bedömningsgrunder för att få plats på särskilt boende upp. I förslaget finns en bred satsning för att höja kvaliteten och en kontinuerlig uppföljning av arbetet under fyra mandatperioder 2019–2034.

Översynen av socialtjänstlagen kommer att ta upp frågan vad skälig levnadsnivå och goda levnadsvillkor betyder. Det kommer att påverka vilka bedömningar som görs för att ge äldre ett värdigt liv med livskvalitet. Brukarinflytande lyfts fram i alltfler sammanhang som avgörande för kvalitén och effekten av olika former av behandlingar och omsorgsinsatser. Brukarinflytandet behöver öka även inom äldreomsorgen så att de äldre blir mer delaktiga och får större inflytande över vilka omsorgsinsatser som görs. I detta sammanhang bör äldres oro, otrygghet och egna önskemål tas på stort allvar.

Regeringen bör i framtiden överväga ett förtydligande i lagstiftningen så att äldre människor som inte klarar sig själva och känner oro och otrygghet får större möjlighet till plats på särskilt boende, oavsett bostadsort.

Hillevi Larsson (S)

Anna Wallén (S)

Eva-Lena Jansson (S)

Paula Holmqvist (S)

Carina Ohlsson (S)

Monica Green (S)

Veronica Lindholm (S)